

EUREKA, Kalifornia - Yli äyrättensä tulvivat vuoristoajat ovat aiheuttaneet Pohjois-Kaliforniassa ja Oregonissa suuria aineellisia tuhoja. Keski-ikäisellä annettujen tietojen mukaan ainakin neljä ihmistä on menetetty henkensä ja yli 5.000 ihmistä on ollut pakko evakuoitua kodeistaan turvallisemmille alueille. Molempien valtioiden kuvernöörit ovat julistaneet tuhoalueiksi tulvista pahimmin kärsineet alueet. Tulvat johtuvat voimakkaista sateista ja lumen sulamisesta. Tulvien kuljettamat muta- ja vesimassat ovat katkaissut useita rauta- ja valteita. Aineellisten vahinkojen ilmoitettiin keskiviikkona nousseen jo 35 milj. dollariin. Tilanteessa ei vielä keskiviikkona näkynyt mitään helpotusta.

Kalifornia joutui tulvien ohella myös toisenlaisen luonnonvoiman koetelemaksi. Tiistaina tapahtui Kalifornian eteläosassa melkoisen voimakas maanjäristys. Järjestys tunnettiin voimakkaammin San Diegossa, jossa lukuisat rakennukset kärsivät vaurioita, mm. tuhansien ikkunoiden ilmoitettiin rikkoutuneen. "Tunsiin rakennuksen keinuvan kuin laivan kovassa merenkäynnissä," kertoi eräs henkilö, joka järjestyshetkellä oli 25. kerroksessa sijaitsevassa toimistossaan San Diegossa.

Kalifornian Teknillisen Instituutin Pasadenassa sijaitsevan seismologisen aseman kojeet rekisteröivät maanjäristyksen voimakkuudeksi 5,7 Richteyksikköä. Mainittakoon vertailun vuoksi, että Kaliforniassa v. 1906 tapahtuneen tuhoisan maanjäristyksen voimakkuus oli 8,3 ja Alaskan järjestys oli vieläkin voimakkaampi eli 8,5.

Lyhyesti kerrottuja uutistapahtumia

US. VAROTTI ETELÄ-VIETNAMIA...

WASHINGTON -- Yhdysvaltain hallitus on osoittanut jyrkkäsanaisen varoituksen Etelä-Vietnamin sotilasjohtajille, jossa korostettiin, että Yhdysvaltain Etelä-Vietnamille antama apu perustuu siihen että sotilasjohto ei häiritse Saigonin hallituksen toimintaa. Valtioviraston lehdistöpäällikkö McCloskey ei halunnut kommentoida kysymystä, että tarkoitiko varoitus myös sitä, että US. vähentää sotilaallista avunantoaan ellei Saigonin hallituksen anneta toimia itsenäisesti.

5-14-VUOTIAISTA LAPSIJA

KUOLEE SYÖPÄÄN 10 PROS.

HELSINKI - Vaikka pahanlaatuiset kasvaimet lapsilla ovat osuus lasten kuolinsyissä merkittävä

SAIGON - Kolme etelävietnamlaista sotilasosastoa on paennut aseineen ja ammuksineen kommunistien vietkong-sissien puolelle.

Korkein oikeus vahvistanut määräyksen

WASHINGTON -- Yhdysvaltain korkein oikeus on vahvistanut rotuerottelun yleisöpalvelulaitoksissa kielitään, heinäkuussa allekirjoitettuun kansalaisoikeuslakiin liittyvän määräyksen.

Tuomioistuin teki tämän päätöksensä jutussa, joka koski Atlantassa, Georgiassa, sijaitsevaa motellia.

Tässä lain kohdassa kielletään rotuerottelua useimmissa hotelleissa, ravintoloissa ja muissa samankaltaisissa, yleisöä palvelevissa laitoksissa.

Muutama tunti sen jälkeen, kun presidentti Johnson oli allekirjoittanut lain, atlantalaisen motellin Heart of Atlantan virkamies Moreton Rolleston kielitettiin noudattamasta sen määräyksiä.

Hän huomautti, että se tosiasia, "että asia koskee neekereitä", on vain sattuma. Kysymyksessä on itse asiassa, onko kongressilla oikeus ottaa pois yksityisliikkeiden omistajilta oikeutta hoitaa liikettään kuten itse haluaa ja valita itse asiakkaitaan".

Suomalainen joulukuusi poltettiin Kyproksessa

HELSINKI - Suomesta YK:n pataljoonalle lähetetty joulukuusi poltettiin lentokentällä Nikosiasa, koska sillä ei ollut mukanaan vaadittua "terveysdistusta".

Uusi kuusierä, jossa on seitsemän puuta - yksi yksikköä kohden -, lähti matkaan maanantaina ja ennättää perille hyvissä ajoin jouluksi. Tällä kerralla lähetykseen liitettiin myös paperit siitä, että puut ovat vapaat tarttuvista taudista, kerrottiin pääesikunnan tiedotustoimistosta.

Kuuset sisällyttiin maanantaina lähteneeseen yhteyskuljetukseen. Kuljetus tapahtui, niin kuin tavallisesti, "aurinkomatkan" yhteydessä. Aurinkomatka etelään lähtenyt tavarana on kuitenkin mitä pohjoisinta ja jouluisinta: kuusien lisäksi lähetettiin joulukinkkuja,

Satamatyöläisten korpilakot jäänee lyhyt ikäisiksi

NEW YORK -- Satamatyöläiset jatkoivat tiistaina itärannikon satamissa korpilakkoiluaan mutta satamatyöläisten ammattiliiton puheenjohtaja Thomas W. Gleason sanoi uskovansa, lakkoilun päättyvän heti kun miehille selostetaan uutta työehtosopimusluonnosta. Ellei työehtosopimuksen selostaminen tuottaisi toivottua tulosta niin silloin syntyy todellinen uhka Mainesta Teksaasiin saakka ulottuvasta satamatyöläisten lakosta. Satamatyöläiset ryhtyivät lakoon 1 lokakuuta mutta kahden päivän kuluttua presidentti Johnson sekaantui asiaan, mikä johti estetuomion voimaansaatamiin.

Viime viikolla satamatyöläisten (AFL-CIO) ammattiliiton puheenjohtaja Gleason unioninsa muiden johtomiesten kanssa pääsi yhteisymmärrykseen New Yorkin työntäntäpiirien kesken uudesta nelivuotisesta työehtosopimuksesta. Tämän mukaan satamatyöläisten oli määrä jatkaa työskentelyään tammikuun 8 päivään, jolloin ehdotus joutuu jäsenistön äänestykseen. Uuden sopimuksen mukaan tullaan asetteittain vähentämään työryhmiin kuuluvien henkilöiden määrää ja toisaalta siinä tullaan vakainainen vuositulo sekä lisäyksiä muihin etuihin. Gleasonin lausunnon mukaan korpilakkoilun perimmäisenä syynä on uuden työehtosopimuksen ehtojen erheellinen tulkinta.

514.000 dollaria röhkeiden rosvojen saaliiksi

PATTERSON, N.J. -- Kolme aseistettua ja naamioitua miestä piiloutui maanantaina roomalaiskatolisen kirkon aulaan, josta he salaman nopeasti siirtivät kirkon edustalle tapahtuneen pankin rahankuljetuksen auton luokse ja ryöstivät sen. Odotellessaan autoa miehet ryöstivät kirkon edellisen päivän kolehtikassan. Ryöstöä suorittaessaan varkaat sitoivat kirkon neljä pappia ja pankin kaksi rahalähettiä. Saaliikseen ryöstäjät saivat kaikkiaan 514.000 dollaria käteistä rahaa, josta suurin osa oli pieninä seteleinä.

Tämä röhkeä ryöstö tapahtui saman aikaisesti kun kirkossa suoritettiin valmisteluja ruuminsiunausta varten. Suru-

tupakkaa, kahvia, kynttilöitä, talvipäilystakia ja -sautanlauteet. Omaisten pakettiin menivät myös samassa koneessa. Mm. lähetettiin kotia Suomesta lanttuja, joita Kyproksen on kuulemma aivan erityisesti toivottu.

Suomi ulkomaiden lehdistössä

Itävaltalainen lehti Suomen sisäpolitiikasta

Wieniläinen DIE PRESSE julkaisi 10.12. pohjoismaissa toimivan kirjeenvaihtajansa Bauer-Heydin kirjoituksen, jossa tarkastellaan Suomen sisäpolitiikkaa oloja. Kirjoittaja sanoo suojassaan koittaneen Suomen sisäpolitiikassa - vaikka takatalvia saattaakin vielä tulla - ja jatkaa:

"Joka tapauksessa on huomattava, että paikalleen jähmettyneet rintama-asemat, jotka ovat suuressa määrin estäneet parlamentaarisen järjestelmän normaalin toiminnan, ovat vihdoinkin jälleen joutuneet liikkeeseen. Tämä paikalleenjähmettymisen on vallinnut vuodesta 1958 lähtien, jolloin Fagerholmin johtaman silloisen kokoomus-hallituksen piti erota venäläisten painostuksesta. Seuraavina vuosina jäi sosiaalidemokraattinen puolue kaikkien hallitusten muodostamisten ulkopuolelle, koska tämä olisi merkinnyt presidentti Kekkonen ja hänen maalaisliittonsa mielestä liian raskasta ulkopoliittista painolastia. Nyt viittaavat monet merkit siihen, että sosiaalidemokraattien 'karanteeni' lähestyy loppuaan."

Kirjoittaja viittaa sosiaalidemokraattien johdossa tapahtuneisiin muutoksiin, TP:n keskittymiseen ja siihen menestykseen, joka sosiaalidemokraateilla oli äskeisissä kunnallisvaaleissa. Näiden vaalien tulokset ovat johtaneet siihen, että sosiaalidemokraattien taholta on uudelleen vaadittu eduskunnan hajottamista siinä toivossa, että sosiaalidemokraatit uudessa eduskunnassa saisivat ainakin 50 paikkaa ja olisivat jälleen suurin eduskuntaryhmä.

"On kyseenalaista, toimeenpannaanko ennenaikaiset edus-

kuntavaalit, mutta kukaan ei kiistä sitä, että sosiaalidemokraattien kasvava merkitys on saanut muut puolueet vakauttaneeksi, ettei sosiaalidemokraatteja koskeva 'karanteeni' ole enää ylläpidettävissä. Sitäkin vähemmän, kun uusi puoluejohto on omaksunut Paasikiven-Kekkosen-linjan ulkopoliittinen ja on siten poistanut suurimman esteen sisäpolitiikan normalisoitumisen tieltä."

Kirjoittaja viittaa tämän jälkeen tasavallan presidentin Helsingin työväentalolla pitämään puheeseen, maalaisliiton ja sosiaalidemokraattien välitettiin yksityisiin yhteydenottoihin ja SKDL:n taholta sosiaalidemokraateille tehtyihin yhteistyöruunusteluihin.

"Tämä lähestymisyrittäys aiheutti tietysti julkisuudessa Suomessa suuren yllätyksen, sitäkin yllätyneempiä oltiin kuitenkin, kun sosiaalidemokraattien lehdistö alkoi keskustella kommunistien kanssa muodostettavan yhteisen rintaman ajatuksesta, tosin skeptisesti ja lukuisia ehtoja esittäen, mutta kuitenkin ei ajatusta ehdottomasti torjuen."

Kirjoittaja viittaa Päivän Sanomien esittämään tietoihin, joiden mukaan maalaisliiton, sosiaalidemokraattien ja SKDL:n välillä olisi käyty salaisia keskusteluja kansanrintamahallituksen muodostamisesta. Vaikka tiedot tällaisista neuvotteluista on kumottu, kirjoittaja

pauksessa on ensisijassa kysymys pelkistä oletamuksista. Niiden toteuttamisen mahdollisuudet käytännössä näyttävät tällä hetkellä enemmän kuin kyseenalaisilta, ja kestänee vielä jonkin aikaa ennen kuin voidaan sanoa; onko kansanrintamakokeille ylipäänsä olemassa todellista onnistumisen mahdollisuutta."

Kirjoittaja pitää kuitenkin merkittävänä sitä, että sisäpoliittinen tilanne Suomessa on joutunut liikkeeseen, mutta totea toisaalta olevan mahdollista tällä hetkellä sanoa, mitä uusia rakennelmia muodostuu tähän saakka paikalleen jähmettyneinä olleiden rintamajärjestelmien tilalle.

★★★★

USA ja Ranska eivät ole kaukana toisistaan

Valtiosihteeri Dean Rusk ja puolustusministeri Robert McNamara selostivat Pariisin neuvotteluja presidentti Johnsonille Valkoisessa talossa.

Muutamat valmistajat ovat sitä mieltä, että nämä lelut korvaavat ajan mittaan tykit, panssarivaunut, käsikranaatit ja raketti- ja muut polkien "sotaleikkikalut".

Lapset pitävät niistä. Lapset viehättää erikummallisuus - samasta syystä he pitävät Beatleseista, -sanoi erään kauhulelun valmistavan tehtaan myyntipäällikkö. Lelujen joukossa on mm. Frankensteinin ja muita hirvönukkeja sekä giljotiini, jossa on paristolla toimiva veitsi.

Johnson kohtaa ehkä de Gaullen keväällä

PARIIISI - Gaullistisen UNR-puolueen äänenkannattaja La Nation ennustaa, että Ranskan ja Yhdysvaltain presidentit kohtaavat toisensa ensi keväänä keskustellakseen Atlantin ydinpuolustusongelmasta.

Yhdysvaltain valtiosihteeri Dean Rusk antoi äskettäin Pariisissa käydessään sen vaikutelman, että Yhdysvallat ei tahdo-tyrkkyttää liittolaisilleen selkeästä ratkaisua, jota nämä eivät voi hyväksyä, lehti kirjoittaa.

Mikojan Leninin asuinsijoilla

HELSINKI - Ulkoministeriö antoi julkisuuteen Neuvostoliiton presidentin, Anastas Mikojan maanantaina alkaneen valtiotietokirjan ohjelman. Siinä heittäjä huomiota uutuus, kiertäjä Leninin asuinsijoilla Helsingissä, mikä ei ainakaan virallisesti ole aikaisemmin esiintynyt korkeiden venäläisten vierailuohjelmissa.

Presidentti Mikojan seurueineen lähti Helsingistä keskiviikkona 23. 12. puolen päivän aikaan junalla.

MOSKOVA - NL:n kommunistisen puolueen sanomalehti Pravda kirjoitti, että suunnitelmalla asettaa ydinminojia Itä- ja Länsi-Saksan väliselle rajalle on "uusi ja vakava muistutus siitä, että on välttämätöntä estää Länsi-Saksaa saamasta haltuunsa ydinaseita". Lehten mukaan se jakaisi Saksan ikuisiksi ajoiksi.

Kauhulelujen joulumyynti kohonnee 20 milj. dollariin

NEW YORK - Amerikkalaiset hirvi- ja kauhulelujen valmistajat odottavat myyntinsä nousevan 20 miljoonaan dollariin tänä jouluna.

Muutamat valmistajat ovat sitä mieltä, että nämä lelut korvaavat ajan mittaan tykit, panssarivaunut, käsikranaatit ja raketti- ja muut polkien "sotaleikkikalut".

Lapset pitävät niistä. Lapset viehättää erikummallisuus - samasta syystä he pitävät Beatleseista, -sanoi erään kauhulelun valmistavan tehtaan myyntipäällikkö. Lelujen joukossa on mm. Frankensteinin ja muita hirvönukkeja sekä giljotiini, jossa on paristolla toimiva veitsi.

NEW YORK -- Entinen presidentti Harry S. Truman saapui puolisonsa kanssa tiistaina New Yorkiin, jossa hän viettää joulun tyttärensä Margaretin ja tämän perheen luona.

TOKIO - Vuositaitaus Asahimaratoin on voittonut japanilainen Toru Terasawa 2.14.48.2.

Kauhulelujen joulumyynti kohonnee 20 milj. dollariin

NEW YORK - Amerikkalaiset hirvi- ja kauhulelujen valmistajat odottavat myyntinsä nousevan 20 miljoonaan dollariin tänä jouluna.

otaksuu tämännäpäisiä keskusteluja kuitenkin epävirallisesti käydyin.

"Nämä oletukset perustuvat siihen ajatukseen, että maalaisliitto voi laskea seuraavassa eduskunnassa muodostettavaan enemmistöön yhdessä sosiaalidemokraattien ja kansandemokraattien kanssa ja olevalle senvuoksi kiinnostunut luomaan jälleen yhteydet molempiin ryhmiin. Sosiaalidemokraattien sanotaan näkevän yhteistyössä äärimmäisen vasemmiston kanssa ulospääsymahdollisuuden ulkopoliittisista syistä johtuneesta eristäytynyt olemasta, kansandemokraatit taas puolestaan näkevät yhteistyössä sosiaalidemokraattien kanssa ulospääsyn omasta sisäpoliittisesta eristäytynyt olemasta."

Joka tapauksessa on ensisijassa kysymys pelkistä oletamuksista. Niiden toteuttamisen mahdollisuudet käytännössä näyttävät tällä hetkellä enemmän kuin kyseenalaisilta, ja kestänee vielä jonkin aikaa ennen kuin voidaan sanoa; onko kansanrintamakokeille ylipäänsä olemassa todellista onnistumisen mahdollisuutta."

Kirjoittaja pitää kuitenkin merkittävänä sitä, että sisäpoliittinen tilanne Suomessa on joutunut liikkeeseen, mutta totea toisaalta olevan mahdollista tällä hetkellä sanoa, mitä uusia rakennelmia muodostuu tähän saakka paikalleen jähmettyneinä olleiden rintamajärjestelmien tilalle.

★★★★

Y perustivat alkansaajan iikunnan

Toimikunnan tehtävänä on erityisesti suunnitella menettelytapa jo kaikkia sen piiriin kuuluvissa palkansaajia koskevissa yhteisissä ammatillisissa asioissa, kuten palkkapolitiikan yhteiset tavoitteet ja solidaarisuustoimenpiteiden valmistelu, talous- ja sosiaalipoliittisten uudistusesitysten suunnittelu, yhteisten lausuntojen antaminen palkansaajien elintasoja koskevissa asioissa ja myös yhteiset esiintymiset saavutettuja oikeuksia puolustettaessa.

Ammatillisten järjestöjen yhteistyötoimikunta edustaa yli 160.000 järjestynyttä palkansaajaa, sillä SAJ:n jäsenmäärä on 100.000, KTV:n 35.000 ja VY:n 32.500. Täten yksityisen elinkeinoelämän, kunnat ja valtiovalta kuuluvat sen toimintapiiriin.

RAIVAAJA

(THE PIONEER) — Established 1905

Published Tuesday, Thursday and Saturday, except on holidays by the Raivaaja Publishing Company
48 Wallace Avenue, Fitchburg, Mass.
Phone 343-3822

Second class postage paid at Fitchburg, Mass.

SAVELE SYRJÄLÄ, Manager

TOIMITTAJAT
Sävele Syrjälä, T. Erik Minkkinen, Lempi Ikävalko-Toivola

Tilaushinnat Yhdysvalloissa ja Canadassa
Vuosikerta \$12.00 — Puoli vuotta \$7.00 — Kolme kk. \$4.00
Suomeen: Vuosikerta \$14.00 — 6 kk. \$5.00
Single Copies 10c

Ilman saastumisvaara

Ilman saastuminen on nykypäivän suuri ongelma. Jokainen on vastaan likaista, myrkyllistä ilmaa, mutta lukuunottamatta Californian valtiota on tehty ihmeellisen vähän yrityksiä ymmärtää sen vaara ja vielä vähemmän yrityksiä tehdään tilanteen korjaamiseksi.

Tosiasia on että riittävän moni ei ole kylliksi kiihtynyt tilanteesta vaikka autojen carbon monoxide kaasu ja sulfuri dioksidi hiiliä polttavista tehtaista, ovat epäilemättä suurimpia tappajia suurissa kaupungeissa.

On todella terveellinen askel jonka New Yorkin kaupungin valtuusto on ottanut asiassa päättämällä suorittaa perinpohjaisen tutkimuksen ilman myrkykaasuista.

Erikoiskomitean puheenjohtajana on valtuusmies Robert A. Low, joka on ottanut ilman saastututkimuksen sydämen asiaksi, aikoo tiedottaa ihmisille tilanteesta. Komitea tulee erikoisesti tarkistamaan josko nykyiset säännöstyöt ovat kyliksi tehokkaita, ja tiedoittaa uusista kontrollimenetelmistä.

Tätä tutkimusta ei voida pitää pelkkänä poliittisena näytöksenä vaikka ei ole odotettavissa että siitä heti koituu tuloksia.

Pieni asiantuntijajoukko, vähillä kustannuksilla, voi tuoda esille vaaratilanteen josta suurten kaupunkien asukkaiden pitäisi olla tietoisia ja ryhtyä toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi.

New Yorkin valtuustoa on kiitettävä siitä että se on ottanut ensimmäisen askeleen tässä asiassa. Olisi toivottavaa että kautta koko maan toisetkin ottaisivat ilman saastumisvaaran huomioon ja ryhtyisivät tekemään sen suhteen jotain, sillä tilanne käy yhä vaarallisemmaksi.

Koulunkäynti kallista

Nykyään maksaa keskimäärin \$2,800 lähettää poika tai tyttö yliopistoon vuodeksi. Tästä on seurauksena että 200,000 lupaavaa oppilasta, joitten vanhemmilla ei ole rahaa lähettää nuoria yliopistoon, eivät pääse jatkamaan opintojaan, joka nykypäivän teknillisessä sivistyksessämme käy yhä välttämättömämmäksi.

Totta kyllä, on olemassa apurahoja monelta eri taholta lahjakkaimmille oppilaille, mutta ne eivät riitä kaikille.

Mutta samaan aikaan kun 200,000 lupaavaa oppilasta ei pääse yliopistoon on ihmeellistä kuulla miksi oppilaat menevät yliopistoon. Tämän kysymyksen teki yliopillalle Educational Testing Service, Tri Henry Chancey, yhdistyksen presidentti, sanoo että tutkimuksen perusteella suuri osa oppilaista menee yliopistoon siksi että se on lystiä.

Järjestö tiedusteli 13,000 ylioppilaalta miksi he ovat yliopistossa ja 7,000 vastasi että heitä kiinnostaa luokka ja opintojen ulkopuolinen toiminta, urheilu, potkupallo, tanssit j.n.e., siksi he ovat yliopistossa.

Tri Chancey kommentoi tätä sanoen että tämä heijastaa aikakautta, jossa hyvä ajanvietto on tärkeä osa ihmisen elämästä. Mutta ikävä on todeta että niin moni lupaava oppilas, joka haluaisi todella jatkua opintojaan ja vakavasti lukea, joutuu nykyisten kalliiden yliopistomaksujen takia päättämään koulutuksensa korkeakouluun.

Lyhyesti

Nikita Krushchevin kerrotaan nyt asuvan pienessä kylässä ulkopuolella Moskovaa, vaimo ainoana palvelijanaan. Tieto kertoo että Nikita on hyvin suuttunut tavasta millä hänet potkaistiin pois päämiehen paikalta. Mutta jos Nikita hiukankin ajatteli, hän voisi olla siitä onnellinen ettei tapahtunut samoin kuin monelle muulle Neuvostoliitossa, jotka ovat menettäneet henkensä kun heidät sysättiin valtaistuimelta.

Presidentti Johnsonin kerrotaan huomauttaneen että YK:ssa on nyt 50 jäsenmaata joilla on sama ääni kuten Yhdysvalloilla ja jotka ovat syntyneet hänen tyttärensä Lynda Bird Johnsonin jälkeen.

Jos luulette että nykypäivän nuoriso eiymmärrä rahan arvoa, yrittäkääpäs antaa hänelle nikkeli.

Newton I. Steers, republikaanipuolueen puheenjohtaja Marylandissa on hyvin sattuvasti analysoinut miksi senaattori Goldwater hävisi vaaleissa niin ylivoimaisesti. Steers syyttää Goldwaterin kantaa siviilioikeuksiin, ydinkoe rajoituksiin, ja Social Securityyn. "Puolue käytti \$12 miljoonaa esittääkseen hänet Amerikan kansalle ja he hylkäsivät hänet omasta suustaan lausuttujen mielipiteitten takia," sanoo Steers.

Kotimaisen kellon historiaa

Sanonta, että "kello on vain suutareita ja räätäleitä varten" ei pidä paikkaansa. Eihän tosin entisaikaan kelloa ollut joka miehen "plakkarissa", vielä vähemmän joka pojan ranterassa. Kello on jokaiselle nykyisenä aikana tärkeä, niin juoksu- ja koulupojalle kuin herralle johtajalle ja yliopettajalle, sillä ajan tunnus on, että "aika on rahaa", koska meidän aikanaamme ovat minuutit yhtä tärkeitä kuin joskus "hyvään aikaan" olivat tunnit ja päivät.

Ennenkuin varsinainen käypä kello tunnettiin, mitattiin aikaa joko aurinko- ja vesikellon tai hiekkakellon avulla. Nämäkin olivat ainoastaan ylhäisten kotien ajantuntajia. Varsinainen rahvas nousi auringon mukana kesällä, teki pitkiä työpäiviä, talvella taas lyhyempiä, koska valoa pirttiin antoi vain vaivainen pärevalkea. Ns. aurinkokelloja on kyllä nykyisin, mutta ainoastaan puutarhan koristeena.

Skandinaavian maissa tunnettiin kello jo 1600-luvun alussa, se oli tuo vanha meilläkin tunnettu heilurikello, joka vielä nykyinkin rakastetaan monen vanhan tuvan seinällä. Suomeen tuli tämä kellomalli vasta 1800-luvulla. Suomessa ovat vanhimmat kellot 1700-luvun ns. kaappikelloja. Näiden kaappien muodossa jäljiteltiin niiden kaappien tyyliä mikä jo 16:n sataluvun aikana oli Englannissa kehittynyt ns. kaapittomista heilurikelloista. Huiman kalliiden hintojen vuoksi näitä kelloja pystyivät ainoastaan hyvin rikkaat ihmiset hankkimaan. Aluksi tuotiin näihin kelloihin koneistot ulkomailta, pääasiassa Ruotsista. Siellä valmistettiin jo 1700-luvun alkupuolella Moorassa käsi- ja kotiteollisuutena kellojen koneistoja. Näitä sitten kuluttajakauppiat myyskentelivät aina Suomea myöten. Ovathan Moorakellot kuuluisia vielä tänä päivänäkin kautta Pohjoismaiden.

Suomalaisia kelloseppäiä alkoi ilmestyä jo 17-sataluvun lopulla, toista kuuluisin oli kokkolalainen Martin Wiklund 1800-luvun alkupuolella oli meillä jo useita etevä kelloseppäiä, jopa kokonaisia kelloseppäyskuntia kuten kuuluisat ilmajokelaiset Könnit. Tämän suvun kuuluisin kelloseppä Jaakko Könni kuoli v. 1830. Könnin kellopöytä ovat lähtöisin Helsingin Tuomiokirkon ja Valtioneuvoston vielä tänä päivänäkin, yli sadasta ikävuodestaan huolimatta.

Voitko vakuuttaa, ettei tahdo naimisiin kanssani vain sen vuoksi, että saan perit setäni miljoonat?

- Voi, rakkaani, minä menisin naimisiin kanssasi perisit sinä sitten kenet tahansa.

Kuule. Ota tää mun roisi oikapäälle. Sullahan on kaisa.

Amerikan suomalaiset puhuvat "finliskaa", mutta Suomesakin on omat "slanginsa." Tässä näyte "stadin" kielestä, Helsingin katupoikien murteesta.

"Suomeksi" käännettynä: "Ota minun takkini, sinullahan on kylmä."

Kuonokoppa on muovailtu siten että se pitää kuorsaan suun kiinni ja täten tukahduttaa häiritsevän kuorsausäänen.

Tri Knausin mukaan laite ei kuorsajalle tuota paljonkaan epämukavuutta, verrattuna siihen hyvään jota se tuottaa avio-kumppanille.

Lääkäri lisää että keksintö helpottaa sydäntautia, sillä heille hengittäminen on vaikeaa kuorsatessa ja ruumis alkaa kärsiä hapen vähydestä.

JOULULAHJA ORVOILLE.

Suomen lehdissä kerrotaan Liperin julmasta onnettomuudesta joka vei isät 16 lapselta. Nämä isät olivat saaneet kodit perheilleen, vaikka velkaa oli pitänyt tehdä, nyt aiottiin jo laittaa sähkövalotkin ja sitä varten he olivat läheneet lauantai iltapäivällä linja-autolla Joensuuun, kun tämä kolari tapahtui. Sinne jäivät syrjäkylään äidit ja lapset odottamaan isän paluuta. Näillä äideillä on raskas taakka kannettavana. Kylmä talvi, pakkahan ja tuis-ku edessä, ei tienaaajaa ei huoltajaa. Mihin se äiti voi lähteä kun on niin monta pientä hoidettavaa kotona. Tällaiset suuret perheet tarvitsevat paljon ruokaa sekä vaatetta.

Amerikan Karjalaisten Liitto on edelleenkin koettanut tukea tällaisia hätätilaan joutuneita perheitä vaateavustuksella. Tässä pitäisi nyt saada kokoon paljon lasten vaatteita, 16 lapselle. Jos teillä ei ole lasten vaatteita lähettää niin kysykää naapureilta. Kaikkein kaunein tapa on mennä ja ostaa lahja yhdelle tai useammalle näistä pienemmistä. Se on oikeaa jouluhenkä. Iloista antaa jumala rakastaa. Heille tarvittais takkeja, pöksyjä, villapaitoja, mekkoja, alusvaatteita, sukkia j.n.e. Jos että ole tilaisuudessa ostamaan lahjaa niin lähettäkää rahalahja. Alan koota näitä lahjoittamamme lasten vaatteita kolmeen suureen laatikkoon. Autakaa minua niitä täyttämään. Tässä on luettelo lapsista:

Kinnusen perheessä: Raakel, 12v., Esa, 10 v., Lea, 9 v., Matti, 5 v., Saara, 9 kk.
Väitteen perheessä: Pentti, 14 v., Esko, 12 v., Ulla Maija, 9 v., Ossi, 8 v., Risto, 7 v., Ville, 4 v., Mikko, 2 kk.
Kauhasen perheessä: Eija, 9v., Reija, 8 v., Markku, 5 v., Jorma, 1 v.

Lähetykset voi osoittaa: Emily Vertti
34 Hillside Ave.
New York 40, N. Y.

URHEILU

Mäntyrinta vuoden paras urheilija

Olympiakisojen kaksinkertainen kultamitalimies, 15 ja 30 km hiihtojen voittaja ja viestien hopeamitalimies Eero Mäntyrinta valittiin urheilutoimittajien äänestyksessä vuoden 1964 parhaaksi suomalaiseksi urheilijaksi.

Eero Mäntyrinta sai tämän arvon nyt ensi kertaa. Hänen osalleen tuli äänestyksessä 1124 ääntä, kun 114 ehdotuksensa jättäneen urheilutoimittajan listat oli käyty lävitse.

Mäenlaskun kulta- ja hopeamitalimies, mäkiyrikkö, Salpausselän, Holmenkollenin ja monen muun mäkikilpailun voittaja Veikko Kankkonen oli toinen 983 äänellä ja keihäänheittomaineemme palauttaja, kultamitalimies Pauli Nevala kolmas 939 äänellä.

Pistooliampujamme ja kultamitalimiehemme Pentti Linno vuosi ja Väinö Markkanen äänestettiin listalla seuraaviksi, Linnosuo 755 ja Markkanen 727 äänellä.

Muut kymmenen parhaan listalle äänestetyt olivat hopeamitaliurheilija Kaija Mustonen 402 äänellä, 50 km hiihdon pronssimitalimies ja Holmenkollenin voittaja Arto Tiainen 308 äänellä, suunnistuksen kaksinkertainen Euroopan mestari Erkki Kohvakka 244 äänellä, hopeamitaliurheilija Mirja Lehtonen 222 äänellä ja nyrkkeilyn Eurooppamestari Olli Mäki 191 äänellä.

FITCHBURG

JA YMPÄRISTÖ

Fitchburgissa saatiin viikon alussa jälleen lunta mutta ilma lämpeni ja lumi sulii suureksi osaksi. Säävirasto lupaa lauhaa säätä vielä jouluaattoonakin.

Stevens Business College Delta Pi Theta jäsenet ovat kolmena peräkkäisenä vuotena koonneet jouluksi lelujä kahvien perheiden lapsille. Tämänvuotisen keräyksen tulokset vietin viime tiistaina kaupungin taloile ja luovutettiin huolto-osaston haltuun joka jakaa lahjat edelleen.

Huhtalan öljyliike, Templetonista, on saanut Templetonin koulukomitean kanssa sopimuksen ensi vuoden aikana toimii.

UUTISILMOITUKSIA

SUOMALAINEN HUONEKALUJAKE, Ernie's Furniture Co., 1066 Main St., River kadun kulmassa, Fitchburgissa. Puh. DI 3-7100. — Ernie Koski, omist.

VAHTIMESTARI

(male janitor)

saa paikan paikallisessa kirkossa.

Pitää osata puhua englantia. Vast. os. "Vahtimestari" c/o Raivaaja Publishing Co. Box 600 - Fitchburg, Mass.

6 HUONEEN HUONEISTO

vuokrattavana

TOINEN KERROS

346 Elm St.

DI 2-3839

R. V. WESTLIN, M.D.

Suomalainen lääkäri
803 Main St., Fitchburg
Tunnit: 1-3 ip.
Keskiviikkoisin 10-11 ap.
Tel. KE 7-3335

KESKUSTASSA

SIJAITSEVA

FRANK H. MILES

COMPANY

1158 MAIN ST., HOLDEN, MASS.
Hautauslaitos vuodesta 1896

HIETI SAATAVANA

Kirjoituskoneita
Markkinoituskoneita
Kalkulaattoreja
Kirjanpöytäkirjoja

LASKUKONEITA

Käytettyjä koneita
Koneita vuokrataan
Toimistohuonekaluja
Jäljennöskoneita

SMITH BROTHERS
306 Summer St. DI-2-7876 Fitchburg, Mass.

MILL REMNANT SHOP

KAIKENLAJISIA KANKAITA TEHTAAN HINNOILLA

Tel. DI 3-4402

104 MAIN STREET

FITCHBURG, MASS.

CHRISTIE and THOMSON

OF FITCHBURG, INC.

Autotarvikkeiden ja kaikenlaisten moottorikoneiden välittäjät.
Pitkävaikeissa palveluksella olemme osoittaneemme luotettavuutemme.
Puh DI 3-3746 Lunenburg St., Fitchburg, Mass.

PATARI OIL COMPANY

HIGH- ja MECHANIC-katujen kulmassa

Puh. DI 3-3427 — FITCHBURG, MASS.

GULF SOLAR-HEAT POLTTOÖLJYÄ

GASOLIINIA — ÖLJYÄ — EXPERTTIIRASVAUSTA

Uusi - alhainen korko

AUTOLAINOILLE

\$4.00

\$100:ilta vuodessa

470 Main St.,
Fitchburg, Mass.

Leominster Granite and Marble Works

GEORGE W. YULE, omistaja

Kaiken mallisin kirjaimin kaiverrettuja hautausmalleja

Puhelin KE 7-2346

203 MAIN STREET LEOMINSTER, MASS.

ARON Sex-Link Kananpoikia

Mass. (U.S.) hyväksyttyjä pullorum-vapaiksi

ARO'S POULTRY FARM

Elm Street, West Townsend, Mass. Puh. Townsend 701

tettavasta öljystä, hintaan \$10.95 sadalta gallonalta.

Syntynyt poika Mr. ja Mrs. Gerald R. Ojalle, 19 Morris St.

Kaupunginjohtaja Bourque kumoaa huhut että hän olisi saanut haasteen rikosoikeuden kuultelutavaksi. Maanantaina julkaistujen uutisten mukaan Mr. Bourque ja viisi kaupungin poliisia olisi saanut kutsun saapua kuultelutavaksi Bostoniin marraskuussa sattuneen autokolarin takia. Jotkut poliisit ovat myöntäneet olleensa kuultelutavina.

Winchendonin rakennettu Clark Memorial luistelualue aiotaan vihkiä ensi sunnuntaina, mikäli sää on suotuisa. Vihkimisseremonia suoritetaan klo 1:30 p. ja klo 7 ill. Keletokeuksien jään koneet eivät vielä ole valmiit, joten toivotaan sunnuntaihin saatavan luonnon jäätä.

Ensi viikolla Raivaaja ilmestyy ainoastaan kaksi kertaa, tiistaina ja torstaina. Kirjeenvaihtajia ja ilmoittajia pyydetään ottamaan tämä huomioon.

Autoilijat: muistakaa että viimeiset registreerauspäivät ovat menossa.

Suojelkaa lapsia joulun aikaan palojen uhalta.

Palopäälikkö Norman Flechner esittää kaikille lasten vanhemmille ja kateisjoille vakavan vetouksen jouluna erikoisesti uhkaavien palojen varalta.

Muistakaa että vain minuttia, tulipalo on valmis ja lastenne uhkaa ehkä kuolema.

Yksi järkyttävimmistä tosiasioista nykyään on se että noin 10 prosenttia kaikista paloista saa alkunsa lasten leikistä. Suurin osa näistä lapsista on kilttejä lapsia, eivät tottelemattomia eivätkä mitään aronisten alkua.

Toinen järkyttävä tosiasia on että joka vuosi kuolee kotien tulipaloissa noin parituhatta lasta.

Useat näistä järkyttävistä kuolemista voidaan välttää. Joulukireiden ja ostosten aikana vanhemmat usein jättävät lapset omiin hoteleisiinsa. Kun palo syttyy, lapset valtaa pelko ja he ovat kykenemättömiä pelastamaan itsensä. Jos lapset jäävät palavaan rakennukseen, muistakaa aina ensin pelastaa heidät.

Älkää milloinkaan salliko lasten leikkiä tulitikutilla eikä sähkökokekoneilla.

Ennenkuin jättää lapset tilapäisvalvojalle, pitäisi aina varmistua siitä että valvoja osaa antaa ensiavun, osaa käyttää sähkö- ja kaasulaitteita, ymmärtää sulakkeen (fuse) vaihtamisen ja tietää sen sijainnin, on varustettu taskulampulla silmä varalta että sähköjohdossa sattuu häiriöitä.

Lastenvalvojalle pitäisi jättää ohjeet sekä suullisesti että kirjallisina. Jättää osoitteet palokista ja tutustuttava johon vanhemmat menevät vierailulle tai juhlimaan.

Kirjoittaa lapulle poliisin, palokunnan, perheläkärin ja lähimmän sukulaisten osoite ja puhelinnumero.

Ellei ole puhelinta, neuvokaa miten muuten voi tehdä tarpeelliset hälytykset. Neuvokaa lähimmän palohälytyslaitteen sijaintia.

Lukita kaikki ovet asiantomien sisäänpyrkijöiden varalta. Näyttää lastenvalvojalle miten ovet ja ikkunat avataan ja lukitaan, erittäinkin neuvokaa missä on lähin ja parhain pakotie palon sattuessa.

Nuori äiti varasti lihaa myymälästä

Eräs nuori fitchburgilainen äiti, 22 v., joutui kiinni varastuksessaan myymälästä pari lihapakkasta. Patrullipoliisi Emery A. LaPrade maksoi omista rahoistaan lihapakkaukset.

Poliisi seurasi naista kotiin. Siellä selvisi että mies, 27 v., on ollut työttömänä. Perheessä on kolme lasta, 5-21/2 vuotena. Ainoa ruoka mitä kotona oli, oli unssi pähkinävoita (peanut butter). Poliisi lähetti naisen uudelleen kauppaan ostamaan maitoa ja vähän aamiaisia ruoka.

Pelastusarmeijan johtaja on luvannut järjestää perheelle lisää ruoka-avustusta.

VIELÄ SAATAVANA!

Suomen Sosialidemokraattisen puolueen kustantama

TYÖVÄEN KALENTERI 1965

Paljon hyvää lukemista... asiantietoja... kuvitettua.

Hinta \$2.00

RAIVAAN KIRJAKAUPPA

48 WALLACE AVENUE • FITCHBURG, MASS.

Ikävöiden ilmoitan, että puolisoni

HAROLD AXEL STOHLBERG

kuoli elokuun 7 p:nä 1964 pitkällisen sairauden jälkeen, Pondville -sairaala, Norfolk, Mass. Harold oli syntynyt maalisk. 28 p:nä 1893, Pohjan pitäjässä. Uudenmaan läänissä. Hän saapui nuorena Yhdysvaltoihin ja asui 31 vuotta Warehamissa.

Hautauspalvelus pidettiin elok. 10 p:nä Cornwell Memorial kappelissa ja viimeinen leposija on Center hautausmaassa, Warehamissa, Mass. Pastori Väinö Välikö toimitti siunauksen monien sukulaisien ja ystävien läsnäollessa. Suremaan jäivät puoliso, Anna, o.s. Kauppinen, sisko Ida Ruohola, Suomessa, serkkuja ja laaja ystäväpiiri tässä maassa. Kahvitarjoilu oli hautauksen jälkeen Stohlbergin kodissa.

Kotimme pieni tyhjäksi jäi, kun kuoleman vieras puoliin vei. Valeten kärsit tuskien taakan, jäi muistoksi mulle lohdutus. Olet tuskista vapaa nyt, sydän vapautunut levon sai. Lepää rauhassa Harold - rakas - Anna.

KAUNIT KITOKSET kukista, kantajille, emännille tarjottua, pastori Väliköille muistotuloksia ja kaikille, jotka tavalla tai toisella olette auttaneet minua tänä raskaana aikana.

ANNA STOHLBERG

Box 88, County Rd., Marion, Mass. 02738.

Lauri Lassila, puukaivertaja

Toimituksessa pistäytyi nuori mies, Lauri Lassila, syntynyt Velistellä, ollut täällä maassa vasta parisen vuotta.

Lassilalla on taiteellista lahjakkuutta. Hän kirjoittelee runoja, lausuu sekä omiaan että toisten kirjoittamia. Mutta hänellä on myöskin kuvanveistolahtoja. Täällä se on ilmennyt puuveistosten muovaamisena. Puuveistoksia hän on tehnyt lapsuudesta asti.

Mainittavimpia hänen veistoksistaan ovat presidenttien, Kennedyn ja Johnsonin päät ja kaksi luonnollista kokoa olevaa miehen kuvaa sukulaisensa tu-

Walter W. Winturi, Jr., on saanut UCF stipendin, \$250 opiskeluaan varten Massachusetts College of Agriculture, Walter on Mr. ja Mrs. Walter W. Winturin poika, Westminsterissä. Apuraha annetaan joka vuosi jollekin farmariyhdistyksen kuuluvan lapselle, joka on jo opiskellut yhden vuoden yliopistossa. Walter nuorempi ansaitsee kesäisin lisää opintorahaa työskentelemällä farmailla sekä auttamalla isänsä mustikkaviljelyksillä.

Postitoimiston uutisia

Erästä kaupungin postilaatikoista löytyi kolme osoitetta vailla olevaa kirjettä joissa jokaisessa on huomattava summa rahaa. Kuorien päällä oli ainoastaan kirjeen saajien nimet, joille raha on tarkoitettu joululahjaksi. Postimestari Stanton tiedottaa että kirjeet voidaan noutaa postitoimistosta esittämällä todisteet henkilöilysydestään.

Postimestari tiedottaa myöskin että ensi lauantaina joulukuun 26 p. ei kanneta kaupunkipostia eikä palveluluukuja pidetä avoinna. Maaseutoposti kannetaan, samoin erikoislähettykset, lahjapaketit ja pilaantuvat lähetykset.

Elokuviissa

Valkokankaan sankari kuiskasi suuressa lähikuussa työlleen:

— Rakkani, olemmeko me kahden?

— Ääni katsomosta ilmoitti: — Melkein.

Haudattu

WÄINÖ J. KULTALAN muistotilaisuus pidettiin viime tiistaina Sawyerin hautausmaastossa. Pastori William Sumner piti muistopuheen, Mrs. Herbert E. Lynch soitti musiikin. Arkku oli peitetty liipulla.

Tomumaja vietin Forest Hillin hautausmaalle. Kantajina olivat David Hallisey, John ja Julius Sivula, sekä Henry Hendrickson.

MIKKO LAAKON muistotilaisuus pidettiin tiistaina Sawyerin hautausmaastossa, Pastori Sumner piti muistopuheen, Mrs. Herbert E. Lynch soitti musiikin, Anja Bykowsky lauloi.

Viimeinen leposija on Forest Hillillä. Kantajina olivat Eino Haarala, Eugene C. Lehto, Bruce M. Mäki, Karl F. Richard E., ja Robert C. Stemler.

Kirkollisia uutisia Worcester, Mass.

Luterilaisen seurakunnan valtuuston kokous on lauantaina 26 p. Mr. ja Mrs. Jack Luurin luona 7:30 ill.

Sunnuntaina 27 p. on jumalanpalvelus 10:30 ap.

Maanantaina 28 p. on Mens Clubin kokous 7:30 ill.

Sunnuntaina 20 p. oli pyhäkoulun joulujuhla. Lapset suorittivat mielenkiintoisen ja monipuolisen ohjelman. Avara kirkkosali oli täynnä nuorempaa ja vanhempaa väkeä. Joulupukki myös vieraili kaikkien iloksi. Lopuksi oli vapaa tarjoilu.

Pyhäkoulu lahjoitti seurakunnalle 200 dollaria ja Womens Clubi 1,500 dollaria. Lahjat ovat suureksi avuksi korjaus y.m. menojen peittämisessä. V.H.

Guild, N. H.

MINNIE KIVISTÖN MUISTOLLE

Minnie haudattiin kotikylään, miehensä viereen, Guildin kalmistoon. Paljon oli ystäviä saapunut saattamaan ja paljon oli kauniita kukkia, jotka todisti että hänellä oli paljon ystäviä. Kukaan meistä ei voinut uskoa että niin pienestä asiasta tulee kuolema. Minnie oli leikkamaton pienestä varpaasta jatkajaksi, joka tuntui olevan liian. Varvasta alkoi pakottaa, ja alkoi muuttua mustaksi. Hänet

Juuri ilmestynyt —

48:5

SIIRTOKANSAN KALENTERI 1965

Toimittanut Edward I. Riippa

Kustantanut Minnesotan Suomalais-Historiallinen Seura

SISÄLTÄ:

- Almanakkaosasto nimipäivineen, auringonnousui- neen ja laskuineen, kuuvaiheineen, juhlapäivineen sekä muita asiantietoja.
- Amerikansuomalaisten toimintaa ja historiaa käsitteleviä artikkeleita.
- Henkilökohtaiset tarinat Amerikan suomalaisista uranuurtajista mm. kultapapereista ja manan maille muuttaneista.

HINTA \$1.50

TILATKAA Siirtokansan Kalenteri

RAIVAAN KIRJAKAUPASTA

48 WALLACE AVENUE — FITCHBURG, MASS.

Nyt varastossamme

Toistaiseksi voimassa välittömästi täyttää varastossamme tilauksia seuraaville kirjoille:

ZERO A. PULLI: Jani Anderson, USA nid. \$2.75, sid. \$3.25	WUOLLEI: Suomalais-Englantilainen Sanakirja Kuudes painos, 526 siv., sid. \$3.50
PAAVOLA: Pikkukihlertä 158 siv., sid. \$1.00	WUOLLEI: Englantilais-Suomalainen Sanakirja Seitsemäs painos, 575 siv., sid. \$3.50
SOMERKIVI: Lasten oma aapinen 175 siv., sid. \$1.50	ALANNE: Suomalais-Englantilainen Sanakirja 1111 siv., sid. \$15.00
Suomi laulaa — Finland Sings, kokoelma lauluja nuotteineen; hy- vä kuvitus, 96 suurta sivua, \$3.50.	STRONG: Amerikan Kansan Vaiheet 305 siv., nid. \$3.0
SULKANEN: Amerikan suomalaisen työväenliikkeen historia runsaat kuvitus, 516 sivua, sid. \$5.00	ASKELI: How To Know Yourself— Ninety Days to Good Health 191 pages, \$3.60
KOLEHMÄINEN: Sow the Golden Seed, a history of this newspaper, Rai- vaaja \$3.50	OLLII: Fundamentals of Finnish Grammar 199 pages, \$3.50
WARBASSE: Three Voyages, Being an Autobiography by James P. Warbasse, 274 pages, \$3.50	GOODRICH: Lisu—Finland's Fight for Independence 144 pages, 35c

Postitettakaa tilaukset osoitteella:

RAIVAAN KIRJAKAUPPA

FITCHBURG, MASSACHUSETTS